

Jordemodern

Jordemodern Tidsskrift sedan 1888 Bild Elisabeth Ubbe

#Barnmorskansår2020

Mars nr 1 2020

REPRODUKTIV HÄLSA KONFERENS

Clarion Hotel Sign i Stockholm, 18–19 maj 2020

Fotograf: Henrik Tores

Anmälan är öppen!

Rabatt: medlem, student och pensionär.
Tidig avgift till och med den 15 mars 2020.

Program och anmälan via webbformulär på

sbfkonferens.se

8	Redaktören: Vår tid är nu	42	Peer Learning
10	Symptom från bäckenbotten drabbar oavsett förlossningsskada	44	Hållbar livsstil – samtal om alkohol
14	Postpartum depression, depressiva symptom och föräldrastress: ett familjeperspektiv	47	Arbetsituationen för barnmorskor i Sverige Hur mår DU på jobbet?
18	Rävorna i lustgården: Sexologer beskriver hur de arbetar med lust i parrelationer	48	Nordic Network for Academic Midwives
20	Kvinnor undviker cellprov efter negativa erfarenheter	50	Översyn av rutiner runt igångsättning av förlossning
22	111 vattenfödslar	51	Kommentar SWEPI Ska media styra förlossningsvården?
25	Förlossningsskador – en diagnosgrupp inom Mag- och tarmförbundet	54	Ordförande har ordet: Barnmorskans arbete ska inte säljas ut
28	Den jagande barnmorskan i norr	56	SRAT: Ett yrke viktigt för samhället
32	Första resan	58	Nya barnmorskor
38	Toppmöte om amning	60	Till minne av
40	Familjer ser olika ut	63	Än behövs en hjälpande hand
		64	Vi har något viktigt vi vill säga!

Jordemodern

JORDEMODERN SVENSKA BARNMORSKEFÖRBUNDET (UTGIVARE) ISSN 0021-7468

Ansvärlig utgivare

Mia Ahlberg

Chefredaktör

Margareta Rehn
margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Jordemodern förbehåller sig rätten att korta och redigera insänt material.

Manusgranskning Birgita Klepke

Grafisk formgivning Svenska Barnmorskeförbundet

Tryck Åtta.45 Tryckeri AB

Jordemodern utkommer 8 gånger per år

Prenumeration förnyas årligen – information på hemsidan barnmorskeforbundet.se

Annonsbokning

anette.rising@barnmorskeforbundet.se

Sista bokningsdag för medlemsannonser

den 10:e i månaden före utgivningsdatum

Svenska Barnmorskeförbundet

Baldersgatan 1
114 27 Stockholm
08-10 70 88
kansli@barnmorskeforbundet.se
barnmorskeforbundet.se

Barnmorskan

barnmorskan.se

Vår tid är nu

Midwives with women: Celebrate. Demonstrate. Mobilise. Unite – our time is NOW! #Midwives2020

REDAKTÖR MARGARETA REHN

• **I år är det barnmorskans år.** Världshälsoorganisationen (WHO) har utlyst år 2020 till sjuksköterskans och barnmorskans år för att belysa behovet av utbildad hälso- och sjukvårdspersonal. Organisationen vill visa på vikten av det arbete som just sjuksköterskor och barnmorskor utför och vad det betyder för människors hälsa globalt.

Som barnmorska handlar det särskilt om att ha fokus på kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter. Det handlar också om våra möjligheter att verka för en god hälsa för alla – inklusive oss själva – för att uppnå de globala hållbarhetsmålen (SDG2030).

Flera andra länder har uppmärksammat barnmorskor och sjuksköterskor nationellt med anledning av WHO:s kampanj Year of the Nurse and the Midwife 2020. I Sverige har jag hittills inte noterat någon officiell uppmärksamhet. Om det beror på ett ointresse eller helt enkelt dålig kunskap om barnmorskans kompetens och betydelse eller att få känner till den internationella kampanjen kan jag inte uttala mig.

Allt som barnmorskor gör i sin kliniska vardag och verksamhet handlar om reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa med fokus på kvinnor och barn. Svenska Barnmorskeförbundet har under flera år (dels i samband med MDG2015, Svenska Barnmorskeförbundets jubileum 2011, kampanjen #Midwives4all och nu SDG2030) lyft den utbildade barnmorskans betydelse för kvinnors och barns hälsa och överlevnad

(SRHR). På hemmaplan i Sverige har vi tillförlitlig befolkningsstatistik och MM-ARG gör årliga genomgångar av de mödradödsfall som inträffar, vilket delges professionen så att vi ska kunna lära oss av det som hänt och därmed förbättra vården och förhindra undvikbara mödradödsfall.

Sverige har haft utbildade barnmorskor i mer än 300 år. Barnmorska är ett ensamrättsyrke. Det finns en standardiserad yrkesklassifikationskod. Men vi saknar nationell samlad statistik om antal kliniskt yrkesverksamma legitimerade barnmorskor och inom vilka verksamhetsområden de arbetar. Sverige har inte heller någon Chief Midwife Officer.

I am a midwife and I matter.

Every midwife is a valuable part of the community, country and health system.
#Midwives2020

Vår internationella barnmorskeorganisation International Confederation of Midwives uppmanar nu alla barnmorskor i hela världen att uppmärksamma och fira #Midwives2020. Både genom att demonstrera och genom att mobilisera och ena oss. Det handlar om både kvinnor och barnmorskor. Tillsammans för kvinnors rättigheter och jämställdhet.

#Barnmorskansår2020
#Midwives2020#WithWomen
#MidwivesUnitedWithWomen
#MidwivesVoices
#MyBodyMyChoice #SRHR

BARNMORSKAN.SE

Blivande barnmorskans dagbok/Helena Bohman och Nina Damberg/

Hållå där... Mia Ahlberg/
Hur ska vi betala för förlossningsvården?

Barnmorskan bloggar/
Lokalföreningsbloggen/
Barnmorskor i Västernorrland
tar kampen för bättre villkor
/Elin Fällström/

Kickoff #Barnmorskansår2020

Hållå där...
Ingela Rådestad/
Hur kom det sig
att du började forska?

Barnmorskan bloggar/
Lokalföreningsbloggen/
Den dagen kommer jag
alltid att minnas
/Karin Ångeby/

Barnmorskan bloggar/
Professorsbloggen
– med globalt engagemang/
Del 2: SRHR, SDG2030
och barnmorskekompetens
/Marie Klingberg-Allvin/

Barnmorskans arbete ska inte säljas ut

Nu är det ett nytt år och jag har varit ordförande i drygt tre månader. När någon frågar hur det är och om det är kul, så säger jag JA!

• **Det är fantastiskt** och intensivt. Lite som att bli inkastad i en centrifug med många intressanta möten, beslut att fatta och en ny styrelse som har påbörjat processen att komma ihop som grupp.

Innan jul jobbade jag mycket tillsammans med Socialstyrelsen för att få fram uppgifter till fyra enkäter som ska utgöra underlag för den tredje *The State of the World's Midwifery* som kommer att publiceras år 2021. Rapporten handlar om hur det ser ut världen över vad gäller utbildning, reglering (till exempel lagstiftning), profession och ledarskap för barnmorskor.

Det är bra att granska hur bra det egentligen är i Sverige.

Det visar sig att statistiken över var barnmorskor är i ledande positioner är knapphändig och det syns tydligt att det finns statliga myndigheter där det borde varit en barnmorska som arbetar med barnmorskefrågor.

” Det är bra att granska hur bra det egentligen är i Sverige.

EVA NORDLUND
FÖRBUNDSORDFÖRANDE
eva.nordlund@barnmorskeforbundet.se

Kompetensförsörjning och hur barnmorskor ska kunna ersättas av andra personal-kategorier när det är brist är annars en hög-aktuell fråga som vi behöver förhålla oss till.

Svenska Barnmorskeförbundet bevakar frågan och för samtal med berörda; var går egentligen gränsen?

Många arbetsuppgifter som vi utför kan ibland göras av någon annan, men en barnmorska är inte och ska inte vara fokuserad på en enstaka uppgift. Tvärtom sker många saker när vi tar hand om en kvinna. Vi gör, vi lyssnar, vi observerar och vi berör. Allt detta tillsammans ger ett holistiskt omhändertagande vilket jag anser är barnmorskans arbete – som inte ska säljas ut.

Jag tänker mycket på profession.

Sten för sten har vi byggt vår professionsorganisation och grunden är det kompetensområde som är barnmorskans; reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa. Profession är att veta att grunden är solid med forskare som driver utvecklingen framåt tillsammans med alla välutbildade kliniskt verksamma barnmorskor som arbetar utifrån ett förhållnings-sätt som vilar i vår etiska kod.

Vi är många som tillsammans bygger upp vår barnmorskeprofession och på alla sätt bidrar till att ge bästa tänkbara vård.

Den 18–19 maj blir det extra tydligt när vi har vår vetenskapliga konferens Reproduktiv hälsa i Stockholm. Programmet blir som vanligt proppfullt – jag ser det också som en härlig fest där vi äntligen kan träffas.

Välkomna att anmäla er!

Hej så länge!
Eva

Svenska Barnmorskeförbundets styrelse

Susanne Åhlund
Vice ordförande,
leg barnmorska (RNRM), PhD,
Akademiskt primärvårdscentrum,
Region Stockholm

Malin Bogren
Styrelseledamot,
Internationella rådet,
leg barnmorska (RNRM), PhD,
Göteborgs universitet

Li Thies-Lagergren
Styrelseledamot, Utbildningsrådet,
leg barnmorska (RNRM), Mmid,
PhD, Barnmorskeprogrammet
Lunds universitet, Förlossnings-
avdelningen Helsingborgs lasarett

Erica Solheim
Vice ordförande, leg barnmorska
(RNRM), Kvinnokliniken Ryhov
Jönköping

Ulrica Sjöstrand
Styrelseledamot, leg barnmorska
(RNRM), verksamhetsutvecklare
kvinnosjukvård Västernorrland

Elena Bräne
Styrelseledamot, kassör,
leg barnmorska (RNRM),
Karolinska Universitetssjukhuset,
Solna

Anna-Karin Hannerfors
Styrelseledamot, leg barnmorska
(RNRM), Barnmorskemottagning
Piteå, Region Norrbotten

Mia Barimani
Styrelseledamot,
Vetenskapliga rådet,
leg barnmorska (RNRM), docent,
Akademiskt primärvårdscentrum,
Region Stockholm

#Barnmorskansår2020

Ett yrke viktigt för samhället

2020 är ett speciellt år, det är ett gott nytt år för barnmorskor, ett eget år. Det är barnmorskans år. Professionen måste ta detta tillfälle i akt att uppmärksamma omvärlden på all den betydelse och allt det ansvar som vilar på barnmorskorna.

Text Mattias Torell, biträdande förhandlingschef SRAT Bild SRAT

• **Barnmorskan ska** i sitt yrkesutövande verka genom fysiska, psykiska, sociala samt existentiella dimensioner. I denna tredimensionella verklighet måste alla delar samspela samt att den enskilde har ett stort ansvar att på ett tvärprofessionellt arbetssätt verka för professionens utveckling och med det en förhöjd och förbättrad verksamhet. Barnmorskan har en multipel kompetens och är en självklar aktör i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet som är viktigt för att kunna leverera en kvalitativ och patientsäker vård. I en verklighet och framtid där resurser minskar och dras in är det barnmorskan som först frontar den förväntan och de krav som finns från patienterna. När dessa krav och förväntningar inte längre stämmer överens med samtidens verklighet försätts barnmorskans i en destruktiv situation. Denna verklighet är viktigt att lyfta fram i vårdkrisens olika sammanhang där det för det mesta tas för givet att barnmorskorna levererar oförändrat trots att förutsättningarna till stor del dragits bort.

Barnmorskorna delar sin verklighet med många yrken där ”kallet” är viktigt, ett kall det på många sätt refereras till på både negativa och positiva sätt. Jag vill säga att kallet är en grundläggande byggsten om man ska arbeta med oss människor och den komplexitet som finns runt omkring oss. Men ibland är det viktigt att stanna upp och fundera över kallet och vart det fört mig. Är jag på den plats där jag vill vara? Har kallet fört mig närmare mina nära och kära? Har jag blivit ensam? Dessa frågor kan vara många men obehagliga att ställa sig då man kan verka inom ett kall eller genom ett kall och också genom detta kallas vilse och i en situation som inte är bra och livskraftig för mig. Om jag nu hamnat här, hur kan jag då vara till nytta för alla de jag en gång ville finnas till för?

Vad jag vill säga är att det finns en gräns för kallet och vad som kan läggas på barnmorskornas axlar. Den som bärs fram av ett kall har även ett privatliv utanför kallet och ingen vill bli tagen för givet. Det är viktigt att

professionen håller samman och står upp för beskrivningarna runt arbetsuppgifter och villkor. Likaså är det viktigt att länka samman professionens förutsättningar med patienternas. Gör inte barnmorskorna detta kommer någon annan göra det men troligtvis utifrån ett annat perspektiv.

I en verklighet där arbetsgivare allt mer gör avkall på barnmorskornas privatliv är det viktigt att lyfta fram arbetsmiljö och hållbarhetsfaktorer för professionen. Att allt mer intekna barnmorskornas privatliv med övertid, mertid, jour och beredskap samt att allt mer otydlighet råder kring när barnmorskan får sin vila är inte långsiktiga lösningar och inte heller lösningar som leder till ett längre hållbart arbetsliv. Vi vet vad som händer, vi har sett det i offentlig sektor efter tidigare kriser. Långtidssjukskrivningar ökar.

Många av de yrkanden som Akademiker-Alliansen lagt inför avtalsrörelsen 2020 handlar just om villkor för akademiker och hållbarheten i dessa. Det handlar också om hur villkoren i regioner och kommuner ska vara attraktiva för våra grupper och hur de ska kunna attrahera unga studenter att välja en akademisk inriktning som leder fram till ett yrke som är viktigt för samhället. Det handlar också om att regioner och kommuner måste våga teckna fler individuella lösningar på platser där det är svårt att rekrytera samt teckna attraktiva lokala kollektivavtal.

Våra lokala fackliga företrädare vet hur den verklighet ser ut som de verkar i. De vet även vad som skulle kunna bli bättre. Dessutom har de ett professionsperspektiv på de

villkor som råder på arbetsplatsen och hur dessa skulle kunna verka för att förbättra verksamheten. Att verka som facklig företrädare är ofta ensamt och det är viktigt att försöka skapa relationer och liera sig med kontakter som finns. Främst handlar det om att knyta sig samman med andra förtroendekvinnor(män) inom SRAT samt med andra Saco-förbunds företrädare. Det handlar också om att bygga en relation med den förhandlare som är ansvarig på SRTAs kansli. På srat.se För dig som är förtroendevald hittar du rätt förhandlare på kansliet. Med de orden vill jag önska ett fortsatt gott nytt barnmorskeår!

www.srat.se/For-dig-som-ar/Forstroendevald/lonedelegation-region/forhandlaransvar-regioner/

Mattias Torell

mattias.torell@srat.se

SRAT

Akademiker inom samhällsbärande professioner. Ett fackförbund inom Saco. srat.se